

Zuivelfabrieken Zeeland

Zeeuwsch-Vlaanderen

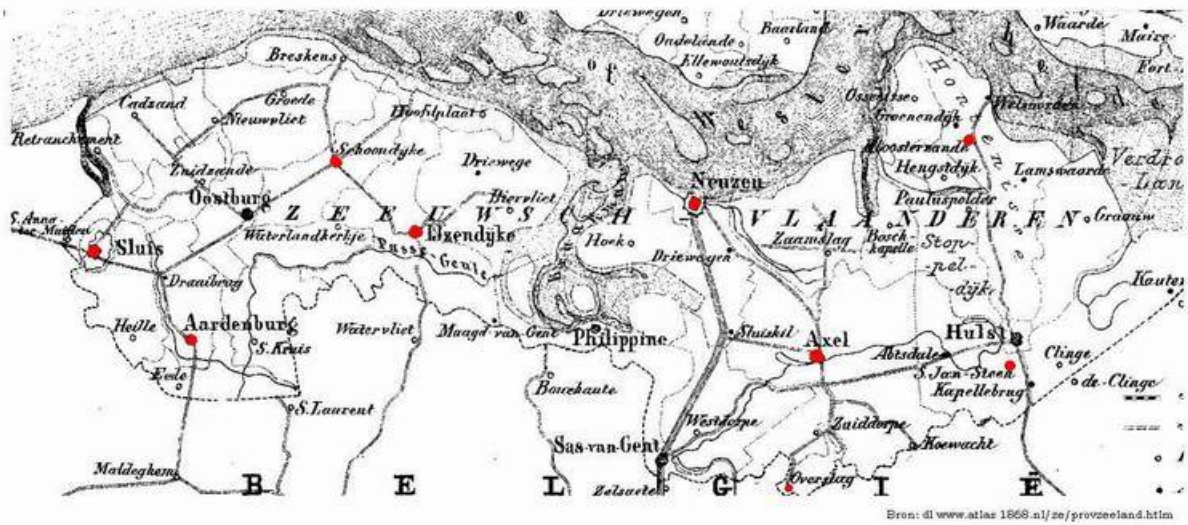
MAP-AXEL

Axel: **1893 - 18??**
 1894 - 1902
 1930 - 1941 ?

PROVINCIE ZEELAND.

Zeeuwsch-Vlaanderen

Bron afbeelding voorblad [www.Beeldbank Zeeland.....](http://www.BeeldbankZeeland.....)

Niet 100 % zeker of deze afbeelding het voormalige boterfabriekje van Axel is?

Twijfel is de naam Absdale, het plaatsje Absdale ligt n.l. dichterbij St-Jansteen dan bij Axel!

Uitgave www.zuivelhistorienederland.nl

Zuivelfabrieken in Axel

INHOUD

Datum	Onderwerp	Blz.
xxxx	Korte toelichting	4
1891-05-27	Lezing in Axel over Zuivelbereiding en nut van zuivelfabrieken - door A.F. Marlet.	4
1892-02-11	In Zaamslag waren er plannen, hier kwam echter geen fabriek	5
1e	Part vd. Hoeve 1893 - 189?	-
1893-02-25	Axel F. van Hoeve begint voor eigen rekening een boterfabriekje.	7
2e	Coöp. Axel-Sassing 1894 - 1902	-
1894-10-26	Statuten van de Coöperatieve Zuivelfabriek <i>Axel-Sassing</i>	9
1902-02-25	Arrestatie directeur D. c. Wolfert.	10
1902-06-21	Rechtzaak tegen directeur D.C. W	12
1902-06-30	Uitspraak veroordeling 8 mnd - voorarrest!	19
3e	Part <i>Vlaandria</i> vamn L. Kooy 1930 - 1941	-
1930	Vlaandria van L. Kooy	21

In Axel kom ik drie zuivelfabriekjes tegen - zie INHOUD-LIJST [▲](#)

Ook was er een poging - 1892 - in Zaamslag - hier waren plannen, maar die komen, door gebrek aan belangstelling, niet van de grond.

Middelburgsche Courant 27-05-1891; p. 2/4

LANDBOUW - Lezing in Axel door A.F. Marlet 'Zuivelbereiding'

Zaterdagmiddag ontwikkelde te Axel de heer A. F. Marlet, de in Zeeland bekende landbouwer-leraar, thans chef van de afdeling Landbouwbelangen aan de fabrieken van de heer Van Marken te Delft, voor een auditorium van een dertig personen zijn ideeën omtrent zuivelbereiding.

Hij verklaarde - zo schrijft men ons - dat ook in Zeeuwsch-Vlaanderen het oprichten van zuivelfabrieken niet anders dan in het voordeel der landbouwers kan zijn.

Niet alleen de minder goed bereide boter, maar vooral de kunstboter doet de goede soorten geduchte concurrentie aan. De kunstboter is wel de gevaarlijkste concurrent, omdat tot heden nog niet het middel gevonden is om de 1e kwaliteit kunstboter van de natuurboter te onderscheiden. De goede kunstboter is bovendien veel beter dan in sommige gedeelten van het jaar bereide natuurboter. De minder goede soorten kunstboter zijn gemakkelijk te herkennen. Deze zijn tot op een halve centimeter doorzichtig.

In het gebruik is de kunstboter dadelijk te herkennen, omdat zij niet geschikt is om te braden of te bakken. Waar dus de goede kunstboter zelfs door deskundigen niet van natuurboter te onderscheiden is, begrijpt men licht, dat onze boterwet nog weinig betekent. Ja, al schreef men ook wettelijk voor, dat de kunstboter b.v. blauw gekleurd ter markt moest komen, het volk, bekend met haar goede eigenschappen en de voortreffelijkheid der kleur, zou ter wille van zijn beurs zijn weezin wel weten te bedwingen. Dit bewijst b.v. het toenemend gebruik van de vreemd gekleurde appelstroop.

Een ander geducht concurrent van onze eertijds zo beroemde natuurboter is de Deensche boter. Deze heeft de onze op de wereldmarkt verdrongen. En waardoor? Het is toch overbekend, dat onze boter uit Delfland en Friesland veel beter is. Maar de Deen heeft zijn zuivelbereiding in die mate verbeterd, dat hij in alle delen des jaars boter levert van gelijke kwaliteit. Deze eigenschap is het, die de Deensche boter b.v. zo geliefd maakt op de Londensche markt. Willen wij dus weer onze boter op waarde brengen dan moeten wij zorgen dat onze boter steeds van goede, gelijke kwaliteit is; en dat kunnen wij verkrijgen door het oprichten van zuivelfabrieken.

Een goed ingerichte zuivelfabriek levert in alle delen des jaars boter van gelijke kwaliteit. De inrichting moet berusten op het beginsel van samenwerking. Er moet voor gezorgd worden, dat de fabrieken niet in handen komen van ondernemers. De suikerfabrikanten dienen tot voorbeeld. Deze zijn oppermachtig en verhalen alle schade op de machteloze landbouwers. Nee, de landbouwers moeten, de zaak zelf in handen hebben. Een ondernemer denkt slechts om zijn eigen zak, en nu zijn er in ons land reeds een groot aantal zuivelfabrieken, maar enige daarvan wekken ontevredenheid onder de landbouwers, en dat zijn juist die welke geëxploiteerd worden door ondernemers. Alle andere, goed ingerichte werken uitstekend, en leveren grote winst op.

Het gebouw moet uitstekend zijn en een specialiteit moet belast worden met de keus der machines. Een slechte machine b.v. kan een groot steenkolenverbruik veroorzaken. De machinist moet tevens bankwerker zijn, om kostbare reparaties te voorkomen. En vooral de landbouwers moeten zich door het lezen van vakbladen op de hoogte der zaak trachten te houden. Zelfs moeten zij in staat zijn, de loop der zaak te kunnen controleren. Dan is teleurstelling onmogelijk.

De oprichters leveren de melk en worden betaald naar de hoeveelheid vet, die ze leveren. De fabriek bestaat uit vier delen. In het eerste gedeelte wordt de melk gebracht en het vetgehalte der melk bepaald. In het tweede gedeelte wordt de melk op een warmtegraad van 25 -31° Celsius gebracht en door de centrifuge ontroomd. De afgeroomde melk wordt daarna verwarmd tot op 70 -75° C. Hierdoor worden alle bacteriën gedood, die de oorzaak zijn van het verzuren der afgeroomde melk. Verzuurde afgeroomde melk heeft geen waarde als veevoeder. In het derde gedeelte wordt de room zuur gemaakt en eindelijk wordt in het vierde gedeelte der fabriek de room gekarnd en gekneed.

Voor een fabriek, die dagelijks 1500-2000 liter melk verwerkt, is een kapitaal van f20.000 benodigd. Spreker drukte de hoop uit, dat de landeigenaars als geldschietters zouden optreden en dat binnen een niet al te groot, tijdsverloop in Zeeuwsch-Vlaanderen overal zuivelfabrieken mochten verrijzen.

Dat dit mocht geschieden op den grondslag van samenwerking en niet door ondernemers, was zijn innigste wens.

Wie zal die samenwerking tot stand brengen? vraagt onze verslaggever.

1892 Zaamslag

Zierikzeesche Nieuwsbode, 11/02/1892; p. 2/4

— Te Zaamslag worden pogingen aangewend de totstandkoming van een zuivelfabriek te bevorderen.

Middelburgsche Courant, 10/03/1892; p. 1/4

— In weerwil van het voordeelig aanbod, aan de landbouwers gedaan, verbonden zich slechts enkelen te Zaamslag, — te weinig om de zaak te kunnen tot stand brengen, — om aan eene op te richten boterfabriek de melk van hunne koeien op vetgehalte te verkoopen.

Als een bewijs hoe gering de opoffering van de zijde der landbouwers daar zou zijn, diene — zoo schrijft men ons — dat zij zich slechts voor 2 jaren behoeven te verbinden de melk te leveren en dat geen deelname in het kapitaal gevraagd of gevorderd werd. Het hoofdbezwaar, door de meesten geopperd, bestond in het 2 maal daags aan de fabriek brengen van de melk. Zou echter, zoo vraagt men zich af, de boterbereiding door de boeren zelven niet minstens dubbel zooveel tijd en kosten vorderen dan eenvoudig het brengen van de melk?

De eerste roomboter / kaasfabriek betreft een particulier initiatief van F. van Hoeve. In onderstaand knipsel lees ik dat op dat zelfde moment een vereniging van 17 landbouwers bezig was met plannen voor een Coöperatieve (boter/kaas)fabriek, de tweede (Zuivel)fabriek dus in Axel.

Over de door P. van Hoeve aangekochte woning te Axel lees ik niets meer. Er zit later wel een P. van Hoeve uit Axel in het bestuur van de Coöperatieve Boterfabriek.

Deze eerste boterfabriek van F. van Hoeve komt in de Polder Beosten- en Bewestenblij (?). Het wordt een speciaal voor dit doel gebouwde boter- en later, kaasfabriek – niet meer over gevonden dan onderstaande knipsels !

[onbekende krant], 25/02/1893; p. 2/4

— Men schrijft ons uit Axel :

Meer en meer wint bij onze landbouwers de overtuiging veld, dat het met »boeren" alleen niet meer te krijgen is. De landbouwer F. van Hoeve zal voor eigen rekening eene boterfabriek stichten. Deze week heeft de aanbesteding plaats gehad van fabriek en directeurswoning.

Eene vereeniging van een 17tal landbouwers zal omstreeks half Mei een aanvang maken met eene proefneming, in hoeverre de kaasfabricage voordeel voor den boer zal afwerpen.

Mocht deze proef gunstig uitvallen, dan zal onze gemeente weldra eene kaasfabriek in haar midden hebben. Indertijd toch is door den landbouwer P. van Hoeve alhier op de markt een groot huis aangekocht, naar men algemeen beweert, met het doel in het gebouw een kaasfabriek te stichten.

De zucht tot coöperatie, welke zich bij de landbouwers openbaart, kon binnen korter of langer tijd ook wel eens de oprichting eener coöperatieve suikerfabriek ten gevolge hebben. Meermalen is hiervan sprake geweest en thans is dit weder het geval.

Middelburgsche Courant 22/06/1893; p. 1/4

— De opperman T. d. S. van Koewacht, die eenige dagen geleden van de in aanbouw zijnde zuivelfabriek van den heer v. Hoeve te Axel naar beneden stortte en voor wiens leven men vreesde, is thans in zooverre hersteld dat hij het bed kan verlaten. De geneesheeren verklaren hem buiten gevaar.

Middelburgsche Courant, 15/03/1895; p. 1/4

— De heer F. van Hoeve te Axel hield zich reeds sedert langen tijd bezig met het maken van kaas op kleine schaal in zijne boterfabriek, staande in de polder *Beosten- en bewestenblij*.

De uitkomsten dezer kaasfabricatie zijn zeer gunstig en daarom is de boterbereiding gestaakt en wordt thans uitsluitend kaas gemaakt.

De verslaggever van het „N. v. d. D.“, die de landbouwtentoonstelling te Hulst bezocht, schijnt daarvan een goeden indruk medegedragen te hebben. Hij roemt de door de firma Masee te Goes tentoongestelde uitstekende landbouwwerktuigen, om welker prachtige volledige etalage men zich evenzeer verdrong als bij de bekende uitnemende producten van de Delftsche fabrieken.

Eigenaardig noemt hij verder een etalage van volkomen vette Goudsche en Edamdammer kaas, zonder eenig geknoei met lange wei of postel, bereid met het bekende stremsel van de firma S. J. Visser te Uitgeest, Noord Holland. Aan de kaasfabriek van Frans van Hoeve te Axel gaat men reeds werken met onovertroffen Eureka-stremsel en kleursel van voornoemde fabriek.

De verslaggever voegt er deze voor de Zeeuwsche energie vleiende woorden aan toe: »Pas op Noord- en Zuid Hollanders of de Zeeuwen leeren u kaas maken.»

Ook magere Leidsche kaas wordt gemaakt. Uitstekend werkt ook de roomboterfabriek te Hontenisse, directeur de heer P. J. R. Damsté, waar meest Parijsche (ongezouten) boter gemaakt wordt:

Tweede

Was de Coöperatieve Zuivelfabriek *Axel-Sassing*¹ - hier van staan 16 oktober 1894 de Statuten in de Staats Courant. Zie onderstaande gegevens uit de Middelburgsche Courant

Middelbursche Courant 26-10-1894; p. 1/6

In de *St. Ct.* zijn opgenomen de statuten van de *coöperatieve zuivelfabriek Axel* (Sassing,) te Axel.

Het doel der vereeniging is gemeenschappelijke zuivelbereiding, door de exploitatie eener zuivelfabriek met handkracht; en den verkoop der verkregen producten.

Om dit doel te bereiken sticht de vereeniging eene handkrachtfabriek te Axel (Sassing) en verbinden zich de leden om ten behoeve van deze fabriek, behoudens die voor eigen gebruik en voor den verkoop aan huis benoodigd, ter bereiding te leveren alle melk van minstens het aantal melkkoeien, bij hunne deelnemers aangegeven.

Het voor oprichting der vereeniging, de stichting der fabriek en het aanschaffen der machines, werktuigen en gereedschappen benoodigde kapitaal, ten bedrage van f 3000 of zooveel meer of minder als later zal blijken noodig of voldoende te zijn, zal worden geleend onder eene schuldbekentenis en solidaire borgstelling van alle leden, wordende het bestuur gemachtigd om die geldleening ten behoeve van de vereeniging aan te gaan. De leening zal aflosbaar worden gesteld in jaarlijksche termijnen, waarvan het bedrag telken jare in eene algemeene vergadering zal worden vastgesteld, behoudens overleg met den geldschieder.

Het bestuur der vereeniging bestaat uit vijf leden. Zij worden gekozen door de leden, kiezen uit hun midden een voorzitter, secretaris en penningmeester en regelen hunne werkzaamheden bij huishoudelijk reglement. Zij hebben zitting gedurende den tijd van vijf jaren.

Tot leden van het bestuur zijn gekozen de heeren P. van Hoeve, voorzitter, J. F. de Maat, penningmeester, W. Dieleman Pz., secretaris, L. de Koeijer en A. Ramondt, de beiden laatsten als leden.

Opmerking: P. Hoeve zat in het bestuur van de ZMvL / lid gemeenteraad Axel (A.R.) / bezat stamboekvee; J. F. Maat kom ik tegen als keurmeester tijdens de veemarkt in Axel.

Van Axel-Sassing maar een paar *normale* knipsels kunnen vinden.

Nog wel dat drie van bovengenoemde bestuursleden bij de oprichting van een suikerfabriek in Sas v. Gent, in 1899, daar ook bestuursleden in zijn!

Geen van de bestuursleden komt voor in het gedenkboek *100 Jr. ZMvL* van Bouman.....

¹ Axel-Sassing lag ca. 2 km oost van Axel (ZHN.)

Goessche Courant, 18/01/1900;

Coöp. Zuivelfabriek

„Axel Sassing.”

Versche gegarandeerde Tafel-roomboter.

Prijs van 1 Januari tot 1 April
a. s. f 1,30 per K. G.

Contracten voor het jaar 1900 als volgt :
Wekelijks postpakket van 4 1/2 K. G.
voor f 5,50 franco thuis.

Wekelijks postpakket van 2 1/2 K. G.
voor f 3,20 franco thuis.

Ook om de 14 dagen voor dezelfde
prijzen.

*Ook worden onze Edammerkaasjes zeer
gezocht.*

Roodbol per stuk (3 pond) f 0,95.

Van 4 1/2 pond f 1,40, franco.

Aanbevelend,

D. C. WOLFERT,

Directeur.

Breskensche Courant, 01/06/1901; p. 3/4

H. H. WINKELIERS!!!

zoekt uw voordeel.

De COÖPERATIEVE ZUIVELFABRIEK „AXEL-SASSING”
offreert: eene prachtige partij

1e soort boeren Edammer kazen,

wegende elk 4 kilo à f 0.26 het pond.

Overheerlijk van smaak.

GOUDAKAASJES van 7 1/2 pond als postpakket in sierlijk
kistje franco thuis à f 2,10.

NEEM PROEF!

Aanbevelend,

D. C. WOLFERT.

25 febr. 1902 melding van arrestatie van directeur D.C. Wolfert – hier de berichtgeving hierover, stond in alle Zeeuwse Couranten.

Middelburgsche Courant, 25/02/1902; p. 2/4

Te Axel is heden nacht te drie uur W.,
directeur der zuivelfabriek aan het Sassing,
door de politie in arrest genomen, vermoedelijk
wegens verduistering.

Middelburgsche Courant 27/02/1902; p. 1/4

— Door den rechter-commissaris, belast met
de instructie der strafzaken in het arrondisse-
ment Middelburg, is heden tegen D. W., direc-
teur der coöperatieve boterfabriek te Axel,
wegens valsheid in geschrifte een bevel van
voorloopige aanhouding verleend en zijne over-
brenging gelast naar het huis van bewaring
alhier.

Goessche Courant, 07/06/1902; p. 2/6

Bij bevelschrift der Rechtbank is naar de openbare
terechtzingting verwezen:

D. C. W. oud 30 jaren, gewezen directeur der
zuivelfabriek „Axelsche Sassing”, geboren en wo-
nende te Axel (gefalleerd), gedetineerd te Middel-
burg, ter zake van verscheidene valscheden in ge-
schrifte gepleegd, in het breede bij voormeld be-
velschrift omschreven.

Aan den beklagde is Mr. J. J. Heijse, advocaat
te Middelburg, ambtshalve als verdediger toegevoegd.

Zierikzeesche Nieuwsbode 01/03/1902; p. 2/6

— Naar het huis van bewaring te Middelburg is overgebracht D. C. W., directeur der coöperatieve boterfabriek te Axel (Sassing), tegen wien door den rechter-commissaris te Middelburg wegens valsheid in geschrifte bevel tot voorloopige aanhouding was verleend.

Goessche Courant, 04/03/1902; p. 2/4

— De justitie uit Middelburg is hedenmorgen naar Axel vertrokken, teneinde aldaar, in verband met de verduisteringen en valschheden in geschrifte, door den te Middelburg gedetineerden directeur van de coöperatieve boterfabriek te Axel gepleegd, eene huiszoeking te bewerkstelligen.

Breskensche Courant, 05/03/1902; p. 2/4

— De Justitie uit Middelburg is gisteren naar Axel vertrokken, ten einde aldaar, in verband met de verduisteringen en valschheden in geschrifte door den te Middelburg gedetineerden directeur van de coöperatieve boterfabriek te Axel gepleegd, eene huiszoeking te doen.

Vissingsche Courant 12/03/1902; p. 2/4

De directeur der boterfabriek D. C. W. te Axel, thans wegens verduistering te Middelburg gedetineerd, is in staat van faillissement verklaard.

Wat volgt is een transcriptie van het proces wat in de Middelburgsche Courant van 21 juni 1902 stond....ook andere couranten besteden uitgebreid aandacht aan dit proces.....
De reden van deze plaatsing is dat het een aardige weergave is van de grote vrijheid van handelen van een directeur in die tijd.....

Middelburgsche Courant 1902-06-21; p. 1/4

VALSCHEID IN GESCHRIFTEN.

Verder stond heden terecht: D. C. W., oud 30 jaar, directeur van de zuivelfabriek Axel-Sassing, geboren en wonende te Axel, thans in hechtenis in het huis van bewaring te Middelburg.

Hem werd ten laste gelegd dat hij:

1° valschelijk en te kwader trouw heeft geplaatst:

- a) op of omstreeks 18 Maart 1901 onder een geschrift, luidende als volgt: „*Ondergeteekenden. Louis de Koeijer, wonende te Terneuzen, van beroep landbouwer en Pieter van Hoeve, wonende te Axel, van beroep landbouwer, verklaren bij deze tot een bedrag van tienduizend gulden te zullen betalen aan promessen, waarvan de bedragen bij gedeelten zijn of zullen worden opgenomen door Daniel Cornelis Wolfert, directeur der zuivelfabriek te Axel, aan de order van Jacobus Andries Klaassen te Ter Neuzen; Terneuzen 16 Maart 1901*”, de woorden „*Goed voor tienduizend gulden L. de Koeijer*” en de woorden „*Goed voor tienduizend gulden P. van Hoeve*”;
- b) op of omstreeks 12 November 1901 onder een geschrift, luidende als volgt: „*Axel 12 November 1901, Goed voor f 500 op den vier en twintigsten Februari 1900 en twee neem ik aan te betalen aan den heer S. Leman Mzn, te Leiden of order de somma van vijfhonderd gulden. Waarde in goederen naar genoegen genoten. Goed voor vijfhonderd gulden. D. C. Wolfert den 12 Nov. 1901 betaalbaar bij den heer Ph. van Gelderen Leiden,*” de woorden „*voor aval L. de Koeijer*”
- c) op of omstreeks 2 December 1901 onder een geschrift luidende als volgt: „*Ter Neuzen 30 November 1901. Goed voor f 1500. Op den eersten Maart 1900 twee belove en accepteer ik ondergeteekende D. C. Wolfert, wonende te Axel te zullen betalen aan J. A. Klaassen, wonende te Ter Neuzen of order, de som van een duizend vijf honderd gulden, waarde genoten. Goed voor een duizend vijfhonderd gulden. D. C. Wolfert den 30 Novemb. 1901. Betaalbaar bij J. A. Klaassen te Ter Neuzen,*” de woorden „*voor aval P. van Hoeve*”; en
- d) op of omstreeks 4 Januari 1902 onder een geschrift, luidende als volgt: „*Ondergeteekenden Louis de Koeijer, landbouwer, wonende te Ter Neuzen (Sluiskil) en Pieter van Hoeve, landbouwer, wonende te Axel, verklaren bij deze zich hoofdelijk aansprakelijk te stellen voor een som van vijftien duizend gulden, welk bedrag is of wordt opgenomen op promessen door Daniël Cornelis Wolfert, Directeur der Coöperatieve zuivelfabriek te Axel, aan de order van Jacobus Andries Klaassen, correspondent 1e klasse der Nederl. Bank te Ter Neuzen. Ter Neuzen, 4 Januari 1902,*” de woorden „*Goed voor vijftien duizend gulden P. de Koeijer*” en de woorden: „*Goed voor vijftien duizend gulden P. van Hoeve*” ;

zulks met het oogmerk bovengenoemde geschriften, als waren deze echt en onvervalscht, te gebruiken, uit welk gebruik nadeel kon ontstaan.

2°. ook van boven omschreven valsche of vervalschte stukken opzettelijk gebruik heeft gemaakt door de sub. 1° a en d hiervoren vermelde stukken respectievelijk op of omstreeks 18

Maart 1901 en 4 Januari 1902 aan den correspondent der Nederlandsche bank te Ter Neuzen J. A. Klaassen ter hand te stellen ten blijke dat L. de Koeijer en P. van Hoeve zich aansprakelijk hadden gesteld voor de terugbetaling van door bovengenoemden correspondent aan hem, beklagde, te leenen gelden, door het sub. 1° b vermelde stuk op of omstreeks 12 November 1901 aan den heer S. Leman Mzn te Leiden toe te zenden ten blijke dat L. de Koeijer zich borg had gesteld voor de betaling van een door hem, beklagde, aan genoemden Leman verschuldigd bedrag van f500 en door het sub. 1° c vermelde stuk op of omstreeks 2 December 1901 aan meergenoemden correspondent Klaassen te Ter Neuzen ter hand te tellen, ten blijke dat P. van Hoeve zich borg had gesteld voor de terugbetaling van een bedrag van f1500, door hem, beklagde, van meergenoemden Klaassen in leen ontvangen, uit het gebruik van welke stukken nadeel kon ontstaan.

In deze zaak waren van wege het openbaar ministerie 6 getuigen, waaronder twee tevens als deskundigen, gedagvaard.

Als toegevoegd verdediger van beklagde trad op de heer mr. J. J. Heyse, advocaat te Middelburg.

Van de zijde van beklagde was een getuige *à décharge* gedagvaard.

In de eerste plaats werd lectura gegeven van de vervalschte stukken en van het door de deskundigen uitgebracht verslag.

Daarna werd overgegaan tot het hooren der getuigen. I

De eerste, P. van Hoeve, landbouwer te Axel (Sassing), voorzitter van de zuivelfabriek Axel-Sassing, verklaarde dat bekl. sedert 8 jaar directeur was van de genoemde fabriek en als zoodanig werd aangesteld door het bestuur, op een jaarwedde van f400, vrije woning en reis- en verblijfkosten.

Tot zijn werkzaamheden behoorde het koopen en verkoopen van de producten en het voeren der boekhouding.

Zonder vergunning was het hem niet veroorloofd geld op te nemen.

Daartoe is hem in October 1900 eenmaal vergunning verleend tot een bedrag van f1500.

Hiervoor is toen door getuige en W. Dieleman een stuk geteekend.

Aan beklagde is nooit vergunning verleend om bij Klaassen een crediet van f10.000 en f15.000 te openen en de daarop betrekking hebbende stukken, getuige vertoond, zijn nimmer door hem geteekend.

Evenmin is door hem op het accept van f1500 „voor *aval*” geteekend.

Getuige had ook nimmer beklagde gemachtigd om voor hem te teekenen.

Het was getuige bekend dat bekl. zaken deed met Leman te Leiden, en W. had hem wel eens gezegd dat deze meer goederen afzond dan besteld werd. Een kennis had getuige indertijd aangeraden te verhinderen dat W zaken deed met Leman; dat was in 1900, en getuige heeft W. daarvan mededeeling gedaan.

En aan Leman en aan W. is daarop door getuige verboden zaken, de fabriek betreffende, met elkander te doen.

In 1901 vernam getuige van L. de Koeijer dat bij den heer Klaassen voor een bedrag van ongeveer f10.000 een crediet was geopend voor bekl.

Hij heeft dat bij den heer Klaassen onderzocht en waar bevonden.

Hij prak daarover, met W., die hem zeide dat dit een vergissing moest zijn en dat dit crediet aan een anderen W. zou geopend wezen.

De bekl. ging toen dadelijk naar Klaassen en De Koeijer en verklaarde, teruggekomen, aan getuige en aan De Koeijer dat het was zooals hij had gedacht, dat dit crediet een naamgenoot van hem betrof.

De bekl. beweerde dat Van Hoeve hem meermalen, o. a. in Dec., 1896, had gemachtigd voor hem te teekenen; toen betrof het een jaarverslag betreffende den toestand der fabriek.

Getuige ontkende dat beslist, doch de bekl. hield het pertinent vol.

Verder zeide bekl. nog dat getuige hem had gemachtigd onder een belastingaangifte zijn naam en dien van De. Koeijer te zetten.

Ook dit sprak getuige tegen.

Nog zeide bekl. dat in 1897 eens verbintenis werd aangegaan voor de levering van boter aan eene fabriek te Asten en dat hij ook dat contract op last van Van Hoeven met diens naam had onderteekend.

Dit was onwaar, zeide getuige.

De bekl. verklaarde dat al die afspraken gemaakt waren waar niemand bij was.

Nog tal van andere stukken, betrekking hebbende op onderzoek van melk, die door den getuige moesten worden onderteekend, heeft hij op last van Van Hoeve van diens naam voorzien.

Getuige ontkende dit.

Ook de stukken, op Klaassen betrekking hebbende, had bekl. getekend met den naam van Van Hoeve, op diens last.

Op het vreemde gewezen dat Van Hoeve bekl. zou hebben gelast zijn naam te teekenen, waar bekl. bij hem kwam om zijn handteekening te vragen, zeide hij dat dit kwam, omdat Van Hoeve zijn bril niet bij de hand had en hij (bekl.) toch de pen gebruikte.

Hij is door Van Hoeve gemachtigd ten allee tijde voor hem te teekenen, beweerde hij onder een massa woorden.

De getuige ontkende dat.

De bekl. erkende dat hij onder al de hem vertoonde stukken de namen van Van Hoeve en De Koeijer had gesteld.

Op een vraag van den verdediger deelde getuige mede, dat in Mei 1901 nogmaals aan Leman uitdrukkelijk is gezegd dat hij niet meer met de fabriek mocht handelen.

Is toen geen sprake geweest van een accept? vroeg de verdediger.

De man heeft toen gevraagd of W. gemachtigd was den naam te teekenen van De Koeijer en hem, waarop getuige ontkennend antwoordde.

's Avonds of misschien den anderen dag heeft getuige daarover met W. gesproken.

De verdediger vroeg nog of getuige op de hoogte was van den aankoop van boter en kaas door bekl., om daardoor te voorzien in het tekort om aan de bestellingen te kunnen voldoen.

De getuige beaamde dit.

De verdediger wees erop dat het kapitaal van f 5000 dan niet voldoende was om dergelijke belangrijke zaken te drijven.

Nog vroeg de verdediger, wanneer de boeken het laatst zijn uitgezien ?

De getuige antwoordde dat hij gelooft in Januari 1902.

Verder verklaarde getuige nog desgevraagd, dat vroeger om de zes weken de boeken werden gecontroleerd, maar dat dit later is verslapt.

Op een vraag van de verdediger, waar bekl. het geld van daan moest halen om zulke groote zaken te doen als hij deed, verklaarde getuige daar niet over te hebben nagedacht.

De verdediger stelde in het licht wat de bekl. te verrichten had om aan te toonen dat een salaris van f 500, vroeger f 350, daarvoor veel te weinig was.

Hoeveel winst werd gemaakt ? vroeg de verdediger.

Dit kon getuige niet opgeven.

Getuige gaf toe dat de president en de vicepresident belast waren met het dagelijksche toezicht op de fabriek.

De tweede getuige, L. de Koeijer, landbouwer Le Terneuzen, (Sluiskil), vice-president der vereeniging, verklaarde omtrent de aanstelling van W. hetzelfde als de vorige getuige, ook wat zijn werkzaamheden betreft.

Getuige verklaarde verder ook dat de beklaagde niet gemachtigd was om geld op te nemen voor de fabriek, en ontkende ooit hem gemachtigd te hebben zijn naam te teekenen voor borgstelling of accepten.

Al de hem vertoonde stukken verklaarde hij niet door hem te zijn geteekend.

De beklaagde verklaarde ook tegenover dezen getuige, met een buitengewonen woordenvloed, dat hij hem had gezegd zijn naam maar te zetten.

Daar is niets van aan, zeide getuige.

Bekl. hield zijn bewering stijf en sterk vol ten opzichte van al de stukken.

Even beslist echter verklaarde getuige dat de beklaagde onwaarheid sprak.

Op een vraag van den verdediger verklaarde getuige dat hij op een dag in Augustus 1901 bij Klaassen vernomen heeft, dat het crediet van bekl. gestegen was tot bij de tienduizend gulden. Daarover heeft hij W. niet gesproken, wel met Van Hoeve.

Getuige is er de eerste maal niet bij geweest dat W. en Lemman verboden werd zaken te doen, wel de tweede maal.

Lemman heeft aan W. gevraagd of deze voor de fabriek teekenen mocht, maar niet met getuige gesproken over diens handteekening op eenig stuk.

Door Klaassen is met getuige gesproken over een voor aval teekening, maar wat er eigenlijk gesproken is, kan hij zich niet meer herinneren. Hij wist ook niet veel van de zaken der fabriek. Nu en dan heeft hij de boeken wel eens gezien, maar daarin niets gezien van reken met Lemman.

Bij Klaassen heeft getuige twee stukken gezien, waarvan één een som van *f* 15.000 betrof.

Getuige's verklaringen waren achter zoo verward en werden zou gefluisterd dat wat hij mededeelde onbegrijpelijk was.

Na het verhoor van dezen getuige werd de zitting geschorst.

De zitting heropend zijnde, werd het getuigenverhoor voortgezet.

In de eerste plaats werd nu gehoord J. A. Klaassen, correspondent der Nederlandsche Bank te Terneuzen.

Hij verklaarde dat in Oct. 1900 het bestuur der zuivelfabriek bij hem kwam en aan W. op 5 Dec. een crediet is geopend van *f* 1500. Einde Dec, ontving getuige een brief van het bestuur der fabriek, waarbij W. gemachtigd werd gelden op te nemen tot een bedrag van *f* 5000.

Eerst heeft getuige W. *f* 1300 gegeven, later eens *f* 300 en eens *f* 400 en nog later andere bedragen, te zamen tot *f* 5000.

In Maart 1901 is W. bij getuige geweest, zeggende dat het bestuur hem had gemachtigd een crediet te openen van *f* 10.000. Getuige heeft aan W. een stuk medegegeven om dit te laten teekenen door Van Hoeve en De Koeijer. Beklaagde heeft hem dit geteekend teruggebracht.

In verband daarmee is door getuige aan W. nog *f* 4900 uitbetaald.

Getuige heeft eens een wissel ontvangen, door De Koeijer geteekend, die hij verdacht valsch te zijn en daarover met dezen gesproken. Dat was in Augustus 1901. De Koeijer zeide dat die wissel niet door hem getekend was.

In Dec. heeft bekl. hem een door Van Hoeve voor aval getekenden wissel gegeven.

Later is het crediet aan W. verhoogd tot f 15.000. Dit geschiedde ook naar aanleiding van een door Van Hoeve en De Koeijer ge, teekend stuk.

Getuige heeft bekl. daarna successievelijk f 3600 betaald, makende met de andere bedragen samen f 15.000.

Getuige verklaarde dat hij door de handelingen van bekl. nadeel had kunnen lijden, wjl hij door de valsche stukken niet zou gedekt zijn.

Getuige heeft aan Van Hoeve en De Koeijer gezegd dat W. f 9900 had opgenomen. Deze gaven daarop geen antwoord.

De verdediger wees op het vreemde, dat waar getuige twijfelde aan de echtheid van een wissel, hem door W. ter hand gesteld, hij geen wantrouwen koesterde tegen de andere stukken.

Pleiter vroeg waarom de borgstelling van f 10.000 niet werd vernietigd toen de borgstelling op f 15.000 word gebracht.

Getuige antwoordde dat hij die niet aan W. wilde geven, maar haar bewaard had om haar aan Van Hoeve ter hand te stellen.

Getuige heeft Leman eenmaal gesproken en deze vroeg hem of de handtekening van De . Koeijer op een voor aval getekenden wissel echt was. Getuige had geen reden om daarop ontkennend te antwoorden

S. Leman Mz., boter en kaashandelaar te Leiden, de volgende getuige, verklaarde vroeger zaken gedaan te hebben met bekl. of liever met de zuivelfabriek. Die handel is begonnen in 1898. De afrekening geschiedde door zendingen van wissels en accepten.

Onder de laatsten behoorde ook een van f 500, waarvan boven sprake is, dat hem door W. was gezonden.

Getuige nam met die accepten genoegen, omdat hij dacht dat de aval tekening goed was.

Wanneer die voor aval tekening niet echt was, had hij uitsluitend een accept van den directeur der fabriek.

Getuige kon niet beoordelen of de zaken van de fabriek goed stonden, maar hij meende gedekt te zijn door een borgtocht van f 5000.

Op een vraag van den verdediger, zeide getuige dat hem de handel met de zuivelfabriek niet was verboden.

Er op gewezen dat dit tweemaal was gebeurd, ontkende bij dit pertinent.

Dit is verklaard door twee getuigen, zeide de verdediger, die daarop lecture gaf van een schrijven van getuige aan bekl. waarin hij opnieuw aandrang op het doen van zaken. Hij heeft dus bekl. opgestookt om te doen wat dezen verboden was.

Waar tegenover de verklaring van dezen getuige staan die van twee andere getuigen, verzocht de verdediger, dat tegen dezen getuige een vervolging wegens meened zou worden ingesteld. Getuige hield vol dat hem van het verbod niets bekend was.

De verdediger verzocht nu dat de verdere behandeling der zaak zou worden geschorst tot na het onderzoek of deze getuige meened had gepleegd.

De rechtbank ging daarop in raadkamer.

Daaruit na zeer langdurige deliberatie teruggekeerd, deelde de president mede dat dit onderzoek in geen geval in verband staat met de zaak zelve, en het verzoek alzoo wordt geweigerd.

Hierna werd gehoord de getuige *à décharge* W. Dieleman, landbouwer te Axel, secretaris der vereniging De Zuivelfabriek.

Hem werd gevraagd wanneer de boeken het laatst zijn ongezien. Hij antwoordde 30 Juli van het vorige jaar.

Het onderzoek had niet op gezette tijden plaats; het gebeurde een keer of drie per jaar. Het voorlaatste onderzoek had omstreeks Maart plaats.

Het inkomen van bekl. was *f* 400, na oorspronkelijk *f* 350 te zijn geweest.

De verhoging had tot grond dat het ledental vermeerderde en de werkzaamheden toenamen.

Getuige heeft nooit gehoord dat bekl. door een of meer leden van het bestuur zou zijn gemachtigd hun handtekening op stukken te plaatsen.

De volgende getuige, D. van Oostveen, leeraar aan het gymnasium te Middelburg, tevens als deskundige gedagvaard, verklaarde verschillende hem door den rechtercommissaris ter hand gestelde stukken te hebben onderzocht en deelde daarvan de resultaten mede, in het breede in zijn rapport ontvouwd.

De conclusie was dat de woorden „*Goed voor tienduizend gulden*” en de handtekeningen van De Koeijer en Van Hoeve niet door dezen zijn gesteld.

Het vermoeden bestaat, maar het is niet voldoende te staven, dat die woorden en handtekeningen gesteld zijn door den beklagde. Breedvoerig zette de deskundige de redenen, die tot dat vermoeden leidden, uiteen.

In gelijken geest liet de getuige-deskundige zich uit omtrent de andere stukken.

Getuige nam aan dat de woorden „*voor aval L. de Koeijer*” door den beklagde zijn gesteld.

De bekl. had erkend wel de handtekening, maar niet de woorden „*voor aval*” te hebben gezet.

De beklagde bleef bij zijn afgelegde verklaring.

G. de Jager, hoofd ener openbare lagere school te Middelburg, verklaarde in denzelfden geest als de vorige getuige.

Hierna werd de beklagde verhoord. Hij erkende in Maart 1895 te zijn aangesteld als directeur eerst op *f* 350 later op *f* 400 salaris. Hij was belast met het beheer en de boekhouding der fabriek.

Hij bleef bij zijn bewering door Van Hoeve en De Koeijer meer dan eens gemachtigd te zijn tot het stellen hunner handtekeningen, ook wat betreft het opnemen van gelden.

Hij Verklaarde verder met de beide stukken betreffende de *f* 10.000 en *f* 15.000 bij D.

Koeijer geweest te zijn en hem gevraagd te hebben die te tekenen. De Koeijer heeft hem gezegd zijn naam maar te zetten omdat hij een slechte pen en slechten inkt had en bekl.

in het bezit was van een vulpenhouder.

Hij erkende verder de verschillende sommen, door den heer Klaassen genoemd, van dezen ontvangst te hebben.

Naar Van Hoeve was bekl. niet geweest om te tekenen, daar deze meermalen had gezegd dat hij daarmee niet moest aankomen.

Bekl. verklaarde dat, toen het crediet tot *f* 15,000 verhoogd zou worden en hij dit aan den heer Klaassen zeide, deze hem antwoordde dit al te weten.

Getuige Klaassen, opnieuw gehoord, ontkende dit.

Het accept aan Leman verklaarde bekl. ook voorzien te hebben van de handtekening van De Koeijer.

Bekl. gaf toe dat het Lemas verboden was zaken met hem te doen.

Bekl. sprak verder tegen de verklaring van den getuige Van Hoeve dat hij zou verklaard hebben dat er een verwisseling van namen had plaats gehad bij de beschikking over het bedrag van *f* 10.000,.

De voorzitter wees bekl. erop dat hij niet terecht staat voor verduistering maar alleen voor valsheid in geschrifte.

Bekl. gaf toe de handtekeningen gezet te hebben, maar bleef er bij dat hij daartoe herhaaldelijk was gemachtigd.

Hij beweerde dat de getuigen De Koeijer en Van Hoeve nu die machtiging terugnamen omdat zij vreesden in moeilijkheden te komen met de andere aandeelhouders.

Hierna werd, op verzoek van den ambtenaar van het O. M., lecture gegeven van een deel der bekentenis van den beklaagde voor den rechter-commissaris.

Dezelfde ambtenaar, de heer Turk, schetste het ontstaan en de werking der coöperatieve zuivelfabriek Axel-Sassing.

De fabriek ging goed, zoo goed zelfs dat men er over dacht daaraan uitbreiding te geven. Het dagelijks bestuur werd gevormd door gegoede landbouwers, die niet bijster ontwikkeld waren.

De directeur was een slim man, goed ter tale, die door het bestuur werd vertrouwd en op wien het weinig toezicht hield.

Het kapitaal, dat aanvankelijk in de zaak was gestoken, bleek niet voldoende en daarom is den directeur een paar maal machtiging gegeven geld op te nemen.

Het bleek later dat de zaken van de fabriek in de war waren gelopen, dat er geen boeken waren gehouden en toen tegen bekl. rechtsingang is verleend wegens verduistering en valsheid in geschrifte.

De verduistering is losgelaten omdat het onderzoek een zeer grote omvang zou hebben gekregen en de schuld misschien toch niet zou kunnen worden bewezen.

Thans staat bekl. alleen terecht wegens valsheid in geschriften.

De dagvaarding nagaande stelde de ambtenaar in het licht dat wat bekl. daarin ten laste gelegd wordt, door hem in hoofdzaak is bekend, welke bekentenis wordt gestaafd door de getuigenverklaringen en die van de deskundigen, aan wier rapport spreker hulde bracht.

De ambtenaar meende dat het vast staat dat de verschillende vals handtekeningen door den bekl. zijn gesteld.

Door de handelingen van bekl. kon nadeel worden toegebracht.

Dat den bekl. machtiging zou zijn verleend tot het zetten der handtekeningen van De Koeijer en Van Hoeve, is door deze getuigen weersproken en is ook niet aannemelijk.

De handtekeningen zijn gesteld te kwader trouw en bekl.'s bewering dat Van Hoeve er steeds op uit was om met hem alleen te handelen, ten einde later geen bewijs tegen zich te hebben, is ongemotiveerd.

Spreker komt het voor dat bekl. iemand is van een slecht karakter, die zeer slim is, en van zijn overmacht die hij had op de bestuurders, misbruik gemaakt heeft zeer tot hun nadeel.

Spreker vorderde schuldverklaring van beklaagde en zijne veroordeling tot anderhalf jaar gevangenisstraf met mindering van de in voorlopige hechtenis doorgebrachten tijd.

De verdediging die daarop het woord verkreeg, meende dat het vaststaat dat bekl. valsheid in geschrifte gepleegd heeft, met uitzondering van wat betreft het stellen van de woorden „voor aval”. Wanneer hij die woorden niet heeft gezet, gaf de handtekening alleen aan het stuk geen kracht.

Pleiter bracht hulde aan het rapport van de deskundigen, maar wees erop dat hun rapport niet precies overeenstemt met de bekentenis van den bekl.

Daarna besprak pleiter de oorzaken die bekl. hebben gebracht op het beklagdenbankje.

De eerste ligt aan het bestuur der vereniging, de andere aan de grote handelslust van een Leidschen kaaskoper.

Wanneer het waar was dat bekl. zo'n overwicht had op de bestuurders, zoo slim was, en een zoo slecht karakter had als de officier voorstelt, dan had hij de bestuurders wel kunnen overhalen om te tekenen.

De bekl. is van zijn 12e jaar van de school af en van achter de ploeg geroepen om aan het hoofd der fabriek te staan.

Aanvankelijk ging het goed. Wel had bekl. veel werk en werd hij karig betaald, maar hij kon de zaken gaande houden.

De zaak werd vergroot.

De bestellingen namen toe, zodat de fabriek niet voldoende produceren kon en boter en kaas bij anderen moesten worden gekocht.

De boeken werden op het laatst zoo goed als nooit nagezien en dat juist toen de zaken al groter en groter werden.

Sinds 30 Juli 1900 zijn de boeken niet onderzocht.

Het is bestuurders bekend geweest dat, niettegenstaande het verbod, toch zaken werden gedaan met Leman.

Verwondering moet het ook wekken dat de bestuurders, toen bij Klaassen een zoo groot bedrag was opgenomen, de boeken niet hebben nagezien of een onderzoek ingesteld hoe de zaken stonden.

Door De Koeijer is een accept betaald dat deze niet had getekend en door hem is noch in de vergadering van het bestuur noch aan Klaassen over het opnemen der gelden bij laatstgenoemden gesproken.

Den getuige Leman was verboden met W. zaken te doen; hij deed dit toch tegen den wil van bestuurders.

Hij heeft op bekl. pressie uitgeoefend om zijn leveringen te aanvaarden

De zorgeloosheid van het bestuur en de handelspractijken van Leman zijn omstandigheden die den bekl. zeer verlichten, Al wat bekl. heeft gedaan is niet in zijn voordeel geweest; het is niet gebleken dat daarvan een enkele cent in zijn zak is terechtgekomen. Hij was arm en is arm gebleven.

De verdediger besloot met de clementie van de rechtbank voor zijn cliënt in te roepen.

Na repliek van den ambtenaar werd het onderzoek in de zaak gesloten en de uitspraak bepaald op Zaterdag over acht dagen.

1902-06-30 Uitspraak

Middelburgsche Courant, 30/06/1902; p. 6/6

c. D. C. W., 30 j., gewezen directeur van de zuivelfabriek "Axel-Sassing" te Axel, mede alhier in hechtenis, van welke zaak eveneens in ons nummer van 14 dezer uitvoerig melding is gemaakt.

Beklaagde werd wegens 4 feiten van valsheid in geschrift en het opzettelijk gebruik maken van een valsch geschrift veroordeeld tot 8 maanden gevangenisstraf met mindering der preventieve hechtenis.

De vordering van het O. M. in deze zaak was 1 jaar en 6 maanden gevangenisstraf met in mindering bringing der doorgebrachte hechtenis.

Voor de kaashandelaar uit Leiden volgde nog een rechtzaak i.v.m. het vermoeden van meened.....het werd vrijspraak

Goessche Courant, 20/09/1902; p. 1/6

Rechtzaken.

Arrondissements-Rechtbank te Middelburg.

Op 10 October a. s. zal behandeld worden de zaak tegen: *S. L.*, kaashandelaar, geboren te Dedemsvaart, gemeente Avereest, wonende te Leiden, ter zake: dat hij, als getuige, in de strafzaak tegen *D. C. W.*, vroeger directeur van een zuivelfabriek te Axel, ten nadeele van dezen eene valsche verklaring onder eede heeft afgelegd.

Middelburgsche Courant 09/10/1902; p. 3/4

De eenige Uitdeelingslijst in het Faillissement van *D. C. WOLFERT*, voorheen Directeur eener Zuivelfabriek te Axel, is heden door mij ter Griffie van de Rechtbank te **Middelburg** en van het Kantongerecht te **Terneuzen** gedeponeed, om aldaar gedurende 10 dagen ter kosteloze inzage der schuldeischers te liggen.

Mr. P. DIELEMAN,
Curator.

Middelburg, 8 October 1902

Goessche Courant, 18/10/1902; p. 1/6

S. L. Mz., 36 j., kaashandelaar te Leiden, beschuldigd van meened in de strafzaak tegen *D. C. Wolfert*, vroeger directeur der zuivelfabriek te Axel, is vrijgesproken.

Middelburgsche Courant 21/10/1902; p. 4/4

Door het verbindend worden der eenige (slot) uitdeelingslijst is het Faillissement van *D. C. WOLFERT*, voorheen Directeur eener Zuivelfabriek te Axel, **geëindigd**.

Mr. P. DIELEMAN,
Curator.

Middelburg, 20 October 1902.

Derde

Er is in Axel ook nog een Zuivelfabriek / Melkinrichting 'Vlaandria' of 'Vlandria' geweest.

In de Zuiveljaarboeken 1932 t/m 1941 vermeld
Zuivelfabriek Vlaandria van L. Kooy Producten boter en cons. melk

Enige Zeeuwse knipsels gevonden die met deze melkinrichting van Kooy te maken hebben.

Goessche Courant, 31/01/1930; p. 3/8

De P.Z.E.M. in 1929.

In „Ons electriciteitsblaadje”, het periodiekje van de P.Z.E.M. treffen we de avolgende mededeelingen:

Ook met de Coöp. Roomboterfabriek „Eensgezindheid” te IJzendijke en met de Coöp. Roomboterfabriek te Axel, van den heer Kooy te Terneuzen, kwam een overeenkomst tot stroomlevering tot stand.

Middelburgsche Courant, 07/04/1934; p. 2/12

RECHTSZAKEN.

Hooger beroep.

Door L. K., 28 jaar, zuivelfabrikant te Axel, is hooger beroep aangeteekend tegen het vonnis van den Kantonrechter te Ter Neuzen, waarbij hij wegens overtreding van de Crisis Zuivelwet is veroordeeld tot f 700 boete of 70 dagen hechtenis, met verbeurdverklaring van de inbeslag genomen hoeveelheid boter. De Ambtenaar van het O. M. is eveneens in hooger beroep gekomen.

Middelburgsche Courant, 12/05/1934

L. K., 28 jaar, zuivelfabrikant te Axel, was op 13 Maart 1934 door den kantonrechter te Ter Neuzen veroordeeld tot f 700 of 70 dagen hechtenis, wegens overtreding van de Crisis-Zuivelwet, door boter uit België ingevoerd, te vervoeren, te Philippine op 24 Augustus.

De ambtenaar van het Openbaar Ministerie en de verdachte waren in hooger beroep gekomen.

Eisch: bevestiging van het vonnis.

Middelburgsche Courant, 25/05/1934; p. 2/6

Rechtbank te Middelburg.

In de zitting van heden Vrijdag werden de volgende vonnissen uitgesproken:

L. K.

28 j., zuivelfabrikant, Axel, vrijspraak met vernietiging van het vonnis van den kantonrechter;

Middelburgsche Courant, 23/08/1935; p. 1/6

Blijkens de gegevens, voorkomende in het jaarverslag over 1934 van den Rijkszuivelconsulent voor Zeeland, wordt de totale melkproductie in Zeeland geschat op 200.000.000 kg.

Van de particuliere melkinrichting Flandria te Axel zijn geen gegevens bekend.

Provinciale Zeeuwse Courant, 02/01/1941; p. 3/6

Melkstaking.

AXEL. Sedert Maandag is er hier, wat men noemt, een „melkstaking” uitgebroken in verband met de standaardisatie van de melk. De melkverkoopers laten op zich wachten en zoo zitten de menschen nu zonder melk, in afwachting van een spoedige en bevredigende oplossing van dit „melkconflict”.

06/01/1941; p. 3/6

Melkstaking geëindigd.

AXEL. Het melkconflict, dat hier begin vorige week ontstaan was, in verband met de standaardisatie van de melk, is thans op bevredigende wijze opgelost. Inmiddels hebben de huismoeders het enkele dagen zonder melk moeten stellen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 02/07/1941; p. 2/6

DE PRIJS VAN MELK.

Bij het prijzenbesluit 1941 betreffende consumptiemelk wordt in de provincie Zeeland de verkoop van volle melk tegen f 0,16 per liter toegestaan met uitzondering van de gemeenten: Axel, Koudekerke, Middelburg, Oost- en West-Souburg, St. Laurens en Vlissingen, in welke gemeenten losse gestandaardiseerde melk verkocht mag worden tegen den prijs van f 0,16 per liter, behalve in Axel, voor welke gemeente de prijs op f 0,15 per liter is bepaald.

Provinciale Zeeuwse Courant, 03/12/1941; p. 2/6

RECHTSZAKEN

ECONOMISCHE RECHTER.

Twee strafbare feiten.

De laatste zaak waarin een verdediger aanwezig was, was die tegen den 36-jarigen zuivelfabrikant L. Kooij uit Axel, die als directeur van de speculatieve zuivelfabriek „Vlaandria” in strijd met het voedselvoorzieningsbesluit handelde door verkoop van melkproducten zonder zich te scharen onder het toezicht van de melkfederatie in Zeeland buiten Walcheren.

De heer C. Zee, secretaris van die federatie, als getuige gehoord, deed uitkomen dat verdachte nog steeds in oppositie is en dat hij ook geen gebruik maakt van de gelegenheid in beroep te gaan bij de betrokken commissie als hij meent door de federatie niet juist behandeld te worden.

De economische rechter wees er verdachte op, dat hij niet verstandig doet met op zijn achterste beenen te gaan staan.

De eisch luidde f 1000 of 2 maanden.

Mr. Tigelaar wees er op, dat verdachte zeker wel halstarrig is, maar dat hem het zaken doen wordt moeilijk gemaakt, omdat de heer Zwagerman de menschen opwekt zich aan te sluiten bij de Coöperatieve fabriek te Kloosterzande. Spr. begrijpt niet, waarom als iemand als verdachte reeds aangesloten is bij de Zuivelcentrale, ook de melkfederatie nog wat te zeggen heeft.

De rechter zeide dat men zich aan de bepalingen van hooger hand heeft te onderwerpen en veroordeelde N. tot f 400 boete of 2 maanden.

Provinciale Zeeuwse Courant, 28/02/1942; p. 6/8

DE STRAF VERZWAARD.

L. K. uit Axel had zich weigerachtig getoond voor aansluiting bij de Melkfederatie, zooals de secretaris, van deze instelling aan het Hof had verteld. Men had al herhaalde malen getracht om K. tot andere gedachten te brengen, maar het was alles tevergeefs. Toen was tenslotte een strafvervolg ingesteld, omdat het lidmaatschap verplicht is om in melk te handelen. De rechtbank in Middelburg veroordeelde verdachte tot een geldboete van f 400.— subs. een maand hechtenis, van welk vonnis de verdachte in hooger beroep kwam. Daar liet verdachte echter verstek gaan, doch na het hooren van den betrokken secretaris, was de adv.-generaal van meening dat de opgelegde straf te laag is. Het moet nu uit zijn met de kwestie, en vorderde daarom verhooging der straf tot duizend gulden boete subs 100 dagen hechtenis en beloofde dat in het vervolg nu geregeld verbaal zal worden opgemaakt.

Het Hof heeft arrest gewezen, en verdachte veroordeeld tot f 500 boete subs. 100 dagen hechtenis.

Zuivelfabrikant Kooij had het niet zo op met allerlei - bezetters - verordeningen. Zo wilde hij geen lid worden van de Zeeuwse melkfederatie (buiten Walcheren) Of deze straf ook is uitgevoerd en het einde betekende van de melkinrichting / -fabriek is niet bekend.....